

LIBERTATE FINANCIARĂ

Florin Gheorghe

Libertate Financiară

o carte despre bani pe înțelesul tuturor

Florin Gheorghe

This book is for sale at <http://leanpub.com/libertatefinanciara>

This version was published on 2016-11-03

Leanpub

This is a [Leanpub](#) book. Leanpub empowers authors and publishers with the Lean Publishing process. [Lean Publishing](#) is the act of publishing an in-progress ebook using lightweight tools and many iterations to get reader feedback, pivot until you have the right book and build traction once you do.

© 2016 Florin Gheorghe

Cuprins

1. Scop	1
2. Planul financiar	2
5. Cum cheltuim inteligent	6
5.1. Obiceiuri de cumpărare	6
5.2. Planificarea bugetului	8
5.3. Costul vieții	9

1. Scop

Prin aceasta carte îmi propun să ating subiectul finanțelor personale și să te învăț cum să fii prosper și să scapi de grija banilor. Este un subiect care mă pasionează de aproape 10 ani și am acumulat multe informații pe care vreau acum să ți le transfer ție.

În limba română sursele de informare despre bani sunt puține. Se scrie mult în engleză și informațiile se pot aplica mai mult în țările dezvoltate: Statele Unite, Marea Britanie, Canada, etc. Eu îți voi explica modul în care funcționează sistemele financiare la noi și îți voi arăta cum poți investi cât mai eficient banii pe care îi câștigi.

Ce vei învăța citind această carte:

- cum să îți faci un plan financiar
- cum să scapi de datorii
- cum să câștigi mai mulți bani
- cum să cheltui mai eficient și să economisești bani
- cum să investești
- cum să păstrezi banii mai multe generații

Această carte este pentru optimiști, cei care cred ca există o șansă pentru fiecare; este un îndrumar către prosperitate, dar cea mai mare parte din muncă trebuie să o faci tu. Având în vedere dimensiunile reduse, nu voi explica în amănunt metodele; acest document nu se dorește a fi o lucrare științifică, informațiile prezentate sunt reproduse din memorie, dar nu pretind să le fi inventat eu; sursele originale nu vor fi indicate. La sfârșitul cărții sunt indicate câteva surse de informare pentru cititorul interesat de mai multe detalii.

2. Planul financiar

Ce înseamnă să fii liber financiar? Ești liber financiar dacă ai surse de venit pasiv care îți acoperă nevoile de trai. Pasiv înseamnă că tu nu mai trebuie să muncești.

De exemplu, ai o sumă de bani în bancă iar dobânda lunară îți acoperă toate cheltuielile; tu trăiești din dobândă, iar banii din bancă rămân la aceeași valoare.

Sau ai apartamente pe care le dai în chirie; chiria încasată în fiecare lună îți acoperă cheltuielile lunare, iar tu vei avea aceste apartamente mereu. Prin urmare, dacă vrei, poți să te pensionezi.

Cât ar trebui să fie venitul pasiv astfel încât să o duci bine? Majoritatea oamenilor sunt construiți astfel încât cheltuiе tot ce câștigă și nu le rămân bani de la un salariu la altul. Dar judecând rațional, o familie (2 adulți și 2 copii) se descurcă cu două salarii medii pe economie, indiferent de țara în care trăiesc.

În 2016, salariul mediu pe economie în România a fost 2681 lei; prin urmare, dacă poți genera un *venit pasiv lunar* de 5362 RON, te poți pensiona. Suma asta reprezintă nevoile pentru o lună, deci dacă te descurci cu mai puțin, cu atât mai bine. Pe de altă parte, dacă această sumă nu te mulțumește, poți alege alt venit astfel încât să îți asigure stilul de viață pe care îl dorești.

Acum știm cât trebuie să câștigăm ca să fim fericiți la bătrânețe: aproximativ 5400 lei; rotunjesc ca să fie mai ușor de calculat. Trebuie însă subliniat că aceștia sunt banii de azi, iar peste 20 de ani aceiași bani vor valora mai puțin pentru că vor fi afectați de inflație. De aceea trebuie să aplicăm o corecție, pentru a ști mai exact care este obiectivul.

Vom presupune o rată a inflației de 3.5% pe an; este mult mai mare decât avem în zilele noastre, dar pe termen lung inflația va crește,

deci considerăm o valoare medie. Pentru corectarea veniturilor cu inflația folosim un [calculator online](#)¹.

Introducem valorile în lei:

- la *Curent Principal* punem venitul lunar dorit, 5400
- la *Years to grow* lăsăm 0
- la *Interest Rate* punem inflația medie, 3.5
- apăsăm *Calculate*

Astfel, dacă vrem să ne pensionăm peste 20 de ani, și vrem să putem cumpăra tot atât cât cumpărăm azi cu 5400 de lei, va trebui să câștigăm 10745 de lei.

Păstrând cele două exemple de mai sus, va trebui să câștigăm din dobândă 10745 lei pe lună; în cazul închirii de apartamente, toate chiriile lunare trebuie să ne aducă un profit de 10745 de lei.

Sau mai general, trebuie să investim astfel încât să avem câștigul de mai sus. Întrebarea care se pune în continuare este cât trebuie să investim pentru a avea biii doriți la pensionare. Vom vedea mai târziu în ce putem investi, dar până atunci să presupunem că investiția noastră ne aduce un profit mediu anual de 9%.

Vom începe să investim chiar din acest moment și banii se vor aduna cu un profit mediu de 9% pe an; după 20 de ani, vrem să ieșim la pensie; așa că vom vinde o parte din investiții cât să acopere nevoile pentru un an, adică $12 \cdot 10745 = 129000$ lei, cu aproximație. Banii rămași în investiție vor genera în continuare profit și într-un an trebuie să recupereze banii scoși la începutul anului.

Prin urmare, câți bani trebuie să avem la sfârșitul celor 20 de ani în investiții și cât trebuie să investim în fiecare lună (începând de azi)?

Făcând un calcul simplu, cu dobândă medie anuală de 9%, după 20 de ani trebuie să avem de 12 ori suma pe care o răscumpărăm anual, adică aproximativ 1.5 milioane lei; prin urmare răscumpărăm 8.6% în fiecare an.

¹http://moneychimp.com/calculator/compound_interest_calculator.htm

Acum trebuie să înțelegem de ce tot repet *dobândă medie anuală*. Este medie pentru că poate varia: într-un an poate fi 3%, în alt an poate fi 15%, etc. Istoric vorbind, există investiții care pot genera un profit mediu de 9% pe an. În această idee, dacă răscumpărăm 8.6% și creșterea este mai mică de 5% în acel an, vom pierde bani. Studiile și experții în domeniu recomandă o răscumpărare de maxim 4% pe an pentru a nu pierde bani din investiție.

Vom continua calculul cu o răscumpărare de 4% pe an. Adică suma 129000 lei reprezintă 4% din portofoliul investit. Deci investiția totală este 25×129000 , adică 3.225 milioane lei.

Ca să aflăm cât trebuie să investim lunar pentru a avea banii aștia în 20 ani folosim același [calculator online](#)².

Introducem valorile în lei:

- la *Curent Principal* lăsăm 0, dacă nu avem nici o economie; dacă avem, punem investiția inițială
- la *Annual Addition* punem o estimare a cât vrem să investim anual, să zicem 12000 lei (deci 1000 lei pe lună)
- la *Years to grow* introducem numărul de ani în care vrem să ne „pensionăm”, 20 (sau altă valoare)
- la *Interest Rate* punem dobânda medie anuală, 9%
- apăsăm *Calculate*

Și avem 669,174.36; prin urmare nu putem ajunge la 3.2 milioane în 20 de ani dacă investim numai 1000 lei pe lună; trebuie să investim mai mult; dacă investim 27000 lei ajungem la 1.5 mil în 20 de ani; dacă investim 58000 lei ajungem la 3.2 mil în 20 de ani; deci pentru ieși la pensie în 20 de ani trebuie să investim acum 4850 lei pe lună.

Suma de 4850 lei este mare, dar ascunde riscuri scăzute (portofoliul rezultat nu se va consuma și se poate transmite mai departe); dacă am fi mers pentru 1.5 milioane după 20 ani, investiția lunară ar fi de 2250 lei, dar presupune niște riscuri mai mari; pentru o pensionare mai târzie (30, 40 de ani) sumele rezultate vor fi mai mici; urmărind

²http://moneychimp.com/calculator/compound_interest_calculator.htm

textul fiecare își poate personaliza obiectivul financiar schimbând perioada de investire, dobânda așteptată și riscurile asumate.

Și acum, după ce am stabilit încotro ne îndreptăm, planul este următorul:

1. Stabilim peste cât timp vrem să ne pensionăm
2. Calculăm cât trebuie să investim în fiecare lună (vezi metoda mai sus)
3. Începem să investim din această lună cât putem (mergi direct la capitolul pentru investiții să vezi cum îți poți investi banii)
4. Dacă ai datorii și nu ai ce investi, mergi la capitolul următor să vezi ce e de făcut
5. Ca să investești mai mult, trebuie în primul rând să câștigi mai mult; mergi la capitolul dedicat dezvoltării ca să vezi cum poți să faci mai mulți bani
6. Degeaba câștigi mai mult dacă banii ți se scurg printre degete; citește capitolul dedicat cheltuielilor ca să înveți cum să cheltuiești inteligent
7. Revizuieste planul la fiecare 2-3 ani și nu te abate de la acest drum.

5. Cum cheltuim inteligent

Banii sunt un mijloc de schimb și o formă de energie; ei sunt o reprezentare a cunoștințelor și efortului depus. Ca să câștigi mai mult trebuie să știi mai mult și să muncești mai eficient.

Am văzut mai sus cum facem să câștigăm mai mult; acesta este numai un pas către prosperitate; cei mai mulți oameni, după ce încep să câștige un pic mai bine, merg la bancă și își fac credit pentru o mașină și o casă, intrând astfel înapoi în cursa din care abia au scăpat (datorii, imposibilitatea de a investi).

De ce această cale nu e bună? Pentru că după 30 de ani, când au terminat de plătit creditul la casă, numai asta vor avea: o casă și o mașină; pentru unii asta pare mult, dar casa și mașina nu vor produce niciodată bani.

În primul rând, când cheltuim, nu cumpărăm niciodată în rate, indiferent cât de mică ar fi rata; plătim integral pe loc, cu banii de azi (nu cu banii de mâine). Asta este regula de aur, trebuie avută mereu în minte, putem să o scriem cu markerul pe card dacă e nevoie.

5.1. Obiceiuri de cumpărare

Cu siguranță știm în ce zi intră salariul, dar știm mereu pe ce îl cheltuim? Este foarte important să îți cunoști obiceiurile de cheltuire a banilor:

- în ce zile ale lunii îți faci cumpărăturile?
- la ce ore ale zile cumperi de obicei?
- pentru câte zile cumperi?
- în medie, ce alimente și de ce valoare consumi în fiecare lună?
- în ce zile vin facturile și ce valoare au?
- cât cheltui lunar pe activitățile de relaxare (filme, ieșit în oraș,

etc.)?

- în medie, câți bani îți rămân de la un salariu la altul, și dacă nu îți rămân, de câți bani mai ai nevoie ca să fii pe zero?

Dacă nu ai un răspuns la majoritatea întrebărilor de mai sus, poți face o analiză a cheltuielilor tale folosind un tabel simplu în excel sau într-o agendă; pentru a avea o valoare medie, este necesar să urmărești 3 luni consecutive (nu e ușor, dar trebuie). Poți folosi ca exemplu tabelul de mai jos:

"TABELCHELTUIELILUNARE"

Produs	Pret
Mancare	300
Transport	100
Net si cablu	75
Chirie	600
Telefon	80
Curent	120
Încălzire	150
Distractie	50
Donații	50
Haine	300
Cursuri	150
Altele	123

Dacă introduci consecvent cheltuielile în fiecare zi (și încurajezi toată familia să facă așa), vei începe să observi lucruri pe care nu le știai: cât dai pe cafele sau mâncarea de la prânz, cât te costă țigările, chipsurile sau Cola, că dai prea mult la net sau curent.

În felul acesta vei declanșa niște acțiuni de remediere: poate vei fuma mai puțin, sau vei mânca acasă și nu în oraș, poate îți vei găti mâncare pt muncă, nu vei mai lăsa luminile aprinse prin casă sau vei schimba furnizorul de net sau telefonie mobilă pentru că e cam scump, etc... Ai să fii uimit ce reducere îți vor face furnizorii de servicii dacă le zici că vrei să inchizi contractul.

În plus, cu acest tabel, vei putea să îți planifici cheltuielile, pentru că vei ști dinainte de câți bani ai nevoie lunar.

5.2. Planificarea bugetului

Aplicată corect, planificarea bugetului îți va pune finanțele pe pilot automat. Toți banii care îți intră în cont vor fi împărțiți astfel:

- 10% se investesc
- 10% se folosesc pentru educație (necesari pt a crește capacitatea de câștig)
- 10% se pun de-o parte în economii
- 5% în distracții (se cheltuie în fiecare lună, tot)
- 55% ar trebui să fie cheltuieli lunare curente
- 10% se doneaza (cadouri, nunți, botezuri, biserică)

Din cele 6 direcții în care se duc banii, primele două sunt forme de investiție pe termen lung și sunt obligatorii. Banii investiți nu vor fi cheltuiți decât din momentul pensionării; vom vedea mai multe în capitolul următor.

Este recomandat ca în fiecare lună să cumpărăm o carte sau să facem un curs. O oră de citit pe zi în domeniul tău înseamnă în medie o carte pe săptămână, adică 50 de cărți an (depinde de meserie); în acest ritm în câțiva ani vei ajunge printre primii 5% în domeniul tău.

Economiile sunt sume de bani pe care le păstrăm de la lună la lună pentru diferite cumpărături scumpe (electrocasnice, mașina, vacanță); prin urmare, în opinia mea, economiile nu trebuie să fie numai un scop în sine, ci și un pas către ceea ce ne dorim cu banii respectivi.

Spre exemplu, vrei să îți iei o mașină; strângem bani câteva luni și apoi mergem și ne cumpărăm mașina. În acest caz am economisit (am pus bani de-o parte) pentru mașină; dar în final am folosit suma, am cumpărat mașina dorită.

Sau, avem un plan de investiție și vrem să investim o sumă rotundă, să zicem câte 2000 de lei, dar nu avem disponibili banii în fiecare lună; atunci strângem banii și îi investim de fiecare dată când ajungem la suma respectivă, evitând astfel o parte din comisioane.

Pentru primele două categorii trebuie să alocăm cel puțin 10%; celelalte categorii sunt în funcție de puterea financiară a fiecăruia. Dar dacă se strâng bani în economii și nu vreți să îi cheltuiți cel mai bine este să fie trimiși în categoria investiții.

5.3. Costul vieții

Pare greu de crezut, dar oamenii câștigă atât cât merită. Dacă vor să câștige mai mult, dar nu fac nimic în privința asta (se plâng că merită mai mult, dar merg acasă și se uită la seriale), e clar că nu merită mai mult. Partea tristă este că nu există scurtături; dacă crezi că meriți o mașină nouă (pentru că uite cât de mult muncești, cel puțin asta este impresia multora), dar salariul nu îți crește pentru că nu faci nimic în sensul ăsta, te vei trezi că ai mașină dar nu ai bani de combustibil sau de mâncare pentru că rata e prea mare. Ideea e că trebuie să trăim în limitele câștigurilor, când cumpărăm să plătim integral cu banii de ieri, nu cu banii de mâine.

Există trei categorii de produse:

- produse de valoare mică: sunt produsele de necesitate curentă, de la mâncare, abonamente de net, telefon, până la combustibilul de la mașină
- produse de valoare medie: sunt produse pe care le cumpărăm cel mult o dată pe an, cum ar fi o haină de iarnă, concediul în Grecia, produse electrocasnice și chiar o mașină
- produse de valoare mare: sunt produsele pe care cei mai mulți le cumpără o dată în viață, un teren, un apartament, o casă.

Produsele de valoare mică cumpărate într-o lună nu trebuie să fie mai mult de 50% din câștiguri; dacă se depășește suma asta, trebuie

luate măsuri: eliminarea cheltuielilor inutile (de exemplu se poate trăi fără alcool, tutun, cafea, dulciuri, chipsuri, filme la cinema, cine în oraș, etc.) sau găsirea de mijloace de a crește câștigurile.

Produsele din a doua categorie nu trebuie să coste mai mult de trei salarii lunare; de exemplu înmulțim salariul lunar cu 3 și vedem ce mașină ne putem permite/merităm; nu cumpărăm niciodată mașină cu credit!!!

Produsele din a treia categorie nu trebuie să coste mai mult decât câștigurile nete pe 5-7 ani; calculăm salariul pe un an și înmulțim cu 7; astfel știm cât ar trebui să dăm pe un apartament. Deși nu sunt de acord cu creditul și cred că există variante mai bune, pentru o casă se poate face un credit imobiliar cu o condiție: să ne permitem o rată dublă față de cât plătim în realitate (rata plătită efectiv nu trebuie să fie mai mare de 15% din salariul lunar).